

Наредба за изменение и допълнение на Наредба № Н-1 от 2023 г. за вписването, квалификацията и възнагражденията на вещите лица

МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО

Наредба за изменение и допълнение на Наредба № Н-1 от 2023 г. за вписването, квалификацията и възнагражденията на вещите лица (обн., ДВ, бр. 18 от 2023 г.; изм. и доп., бр. 103 от 2024 г.)

§ 1. В чл. 1, ал. 1 се създава т. 2а:

„2а. редът за признаване на правоспособност на вещите лица в областта на съдебните автотехнически експертизи;“.

§ 2. В чл. 7 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 след думите „вещо лице“ се добавя „извън случаите по ал. 2“.

2. Създава се нова ал. 2:

„(2) За нещо лице в областта на съдебните автотехнически експертизи може да бъде утвърдено дееспособно лице, което отговаря на едно от следните изисквания:

1. заема или е заемало академична длъжност – „доцент“ или „професор“, във висши училища, научни организации или Българската академия на науките;

2. има висше образование с придобита образователно-квалификационна степен „магистър“, най-малко 5 години стаж по специалността и призната правоспособност за нещо лице по реда на тази наредба;

3. има висше образование с придобита образователно-квалификационна степен „магистър“ със специалност в областта на съдебните автотехнически експертизи и призната правоспособност за нещо лице по реда на тази наредба;

4. има висше образование с придобита образователно-квалификационна степен „бакалавър“, най-малко 7 години стаж по специалността и призната правоспособност за нещо лице по реда на тази наредба.“

3. Досегашната ал. 2 става ал. 3 и в нея след думите „по ал. 1“ се добавя „и 2“.

§ 3. Създава се глава втора „а“ с чл. 7а – 7л:

„Глава втора „а“

ПРИЗНАВАНЕ НА ПРАВОСПОСОБНОСТ НА ВЕЩИТЕ ЛИЦА В ОБЛАСТТА НА СЪДЕБНИТЕ АВТОТЕХНИЧЕСКИ ЕКСПЕРТИЗИ

Чл. 7а. (1) За явяване и допускане до изпит за признаване на правоспособност специалистите по чл. 7, ал. 2, т. 2 – 4 подават писмено заявление по образец съгласно приложение № 1а до министъра на правосъдието. Към заявлението се прилагат:

1. заверено копие от диплома за завършено висше образование с придобита преди 1 януари 2012 г. образователно-квалификационна степен „магистър“ или „бакалавър“;

2. документи, удостоверяващи стажа по специалността – за лицата по чл. 7, ал. 2, т. 2 и 4: заверено копие на трудова или служебна книжка, или данните от единния електронен трудов запис, удостоверяващи наличието на трудов стаж, предоставени от Националната агенция за приходите по реда на Наредбата за вписване в регистъра на заетостта (приета с Постановление № 267 на Министерския съвет от 2024 г., ДВ, бр. 65 от 2024 г.), а за лицата със свободни професии се посочва код по БУЛСТАТ;

3. декларация, че лицето не е поставено под запрещение;

4. декларация, че лицето не е лишено от право да упражнява професия или дейност;

5. декларация, че лицето не осъществява функции по правораздаване в системата на съдебната власт;

6. декларация – съгласие на кандидата за вписването му в списъците на вещи лица, и документи, удостоверяващи стажа му и допълнителна квалификация, ако има такава;

7. разрешение за постоянно пребиваване в Република България, ако лицето не е български гражданин или гражданин на Европейския съюз, на държава – страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, или на Конфедерация Швейцария;

8. удостоверение за достъп до класифицирана информация, ако има такава;

9. свидетелство за съдимост, ако кандидатът не е български гражданин.

(2) Министърът на правосъдието установява служебно обстоятелствата относно:

1. съдебния статус на кандидатите – български граждани;

2. придобита след 1 януари 2012 г. образователно-квалификационна степен „магистър“ или „бакалавър“;

3. висше образование, придобито във висши учебни заведения в чужбина след месец април 2009 г.

(3) В заявлението специалистите посочват в списъците на кои съдебни райони желаят да бъдат включени след придобиване на съответната правоспособност.

(4) Когато заявлението с приложенията към него не съответстват на изискванията по ал. 1 или 3, специалистът се уведомява за нередовностите чрез интернет страницата на Министерството на правосъдието, като се дава 7-дневен срок за отстраняването им.

Чл. 7б. (1) Изпитът се провежда два пъти в годината – през месец март и месец септември. Министърът на правосъдието със заповед определя деня, часа и мястото на провеждане на изпита за придобиване на правоспособност, както и допуснатите до изпит специалисти.

(2) За изпита през месец март заявлението с приложенията към него се подава най-късно до края на месец януари, а за изпита през месец септември – най-късно до края на месец юли.

(3) Заповедта на министъра на правосъдието със списъка на допуснатите до изпит специалисти се обявяват на видно място в сградата на Министерството на правосъдието и се публикуват на интернет страницата на министерството не по-късно от седем дни преди датата на провеждането на изпита.

Чл. 7в. (1) Изпитът се провежда от петчленна комисия.

(2) Председател на комисията е определено от министъра на правосъдието лице.

(3) За членове на комисията могат да бъдат избирани лица:

1. заемащи или заемали академична длъжност – „доцент“ или „професор“, или преподаватели във висши училища, научни организации или Българската академия на науките в съответната научна област;

2. които имат висше образование с придобита образователно-квалификационна степен „магистър“ и най-малко 10 години стаж в съответната научна област.

(4) Членовете на комисията се определят от министъра на правосъдието измежду всички лица, които отговарят на условията по ал. 3 и са включени в списък на лицата, които могат да участват в изпитните комисии.

(5) Предложения за включване на лицата по ал. 3 в списъците на лицата, които могат да участват в изпитните комисии, могат да се правят от факултетните съвети на висшите училища или съответстващите им звена в научните организации или лично от кандидатите до края на месец януари през съответната година до министъра на правосъдието.

(6) Комисията се назначава не по-късно от един месец преди провеждане на изпита.

(7) При отсъствие на редовен член на комисията или наличие на основание за отвод той се замества с резервен член от съответната квота.

(8) Възнаграждението на председателя и членовете на изпитната комисия се определя с оглед на действащото законодателство.

Чл. 7г. (1) Комисията взема решения само присъствено и в пълен състав с обикновено мнозинство.

(2) Председателят на комисията ръководи нейната работа, следи за спазване на правилата за провеждане на изпита и обявява началото и края на изпитния ден.

Чл. 7д. (1) Изпитът за придобиване на правоспособност е анонимен. Той се състои от две части – решаване на тест и решаване на казус.

(2) Тестът и казусът се съставят въз основа на тематичен конспект, утвърден със заповед на министъра на правосъдието и публикуван на интернет страницата на Министерството на правосъдието не по-късно от един месец преди датата на провеждането на изпита.

(3) Кандидатите се оценяват с „издържал“ или „неиздържал“.

(4) До решаване на казус се допускат само кандидати, получили оценка „издържал“ на теста.

(5) Списъкът на допуснатите до решаване на казус се изготвя и подписва от комисията, като се публикува на интернет страницата на Министерството на правосъдието и се обявява на видно място в сградата на министерството в деня на провеждането на теста. Втората част от изпита се провежда в деня след провеждането на теста.

Чл. 7е. (1) Чрез теста се проверяват придобитите от специалистите практически знания и умения по отношение на:

1. техническата обосновка при изготвяне на експертен анализ на пътнотранспортни произшествия, необходима за съдебната система;

2. познаването на основните нормативни положения, регламентиращи дейността на експертите;

3. познаването на документацията, използвана при подготовката и провеждането на разследване на пътнотранспортни произшествия.

(2) Тестът се състои от 50 въпроса, за всеки един от които са предложени три или четири отговора, от които само един е верен. Въпросите за всеки изпит се определят от изпитната комисия. Въпросите се съставят в служебно помещение на Министерството на правосъдието и веднага след съставянето им се поставят в непрозрачни пликосе и се предават в Инспектората на министъра на правосъдието по Закона за съдебната власт в общ запечатан плик не по-късно от три дни преди провеждане на изпита, за което се съставя приемно-предавателен протокол.

(3) Преди започване на изпита се проверява самоличността на кандидатите.

(4) Тестът се раздава на кандидатите на хартиен носител, подпечатан с печата на Министерството на правосъдието и поставен в плик.

(5) При решаване на теста кандидатите нямат право да ползват помощни материали (нормативни актове, учебници, коментари и др.).

(6) По време на изпита не се допуска ползването на компютри, мобилни телефони и други технически средства, с изключение на компютри без достъп до интернет, осигурени от Министерството на правосъдието. Кандидатите могат да пишат само със син химикал.

(7) Решаването на теста продължава четири астрономически часа. Кандидатите отварят пликосете само след обявяване на началото на изпита. Не се допуска влизане на кандидати в изпитните помещения по-късно от обявения начален час.

(8) В края на изпита кандидатите поставят теста в плика. Всеки кандидат изписва трите си имена и единния си граждански номер върху лист, който поставя в малък непрозрачен плик, подпечатан с печата на Министерството на правосъдието. Малкият плик се запечатва от кандидата и се поставя в плика с теста, преди да се предаде на комисията. Малкият плик се отваря след оценяването на теста.

(9) Тестът се оценява с оценка „издържал“ и „неиздържал“. Оценка „издържал“ се поставя на кандидат, отговорил правилно на най-малко 30 въпроса, като оценката се нанася върху теста и се вписва в протокол, който се подписва от всички членове на изпитната комисия и се предава в Инспектората на министъра на правосъдието по Закона за съдебната власт.

Чл. 7ж. (1) Чрез решаване на казус се проверяват знанията на кандидатите по въпросите по чл. 7е, ал. 1, както и уменията им да прилагат на практика теоретичните знания.

(2) Комисията съставя три казуса. Казусите се съставят в служебно помещение на Министерството на правосъдието и веднага след съставянето им се поставят в отделни непрозрачни пликосе и се предават в Инспектората на министъра на правосъдието по Закона за съдебната власт в общ запечатан плик не по-късно от три дни преди провеждане на изпита, за което се съставя приемно-предавателен протокол.

(3) Преди началото на изпита един от кандидатите изтегля един от подготвените казуси, който ще бъде решаван. Изтегля се и контролен казус. При решаване на казуса кандидатите може да ползват само нормативни актове и компютри без достъп до интернет, осигурени от Министерството на правосъдието.

(4) Казусът се оценява с оценки „издържал“ и „неиздържал“. Пликът – малък формат, се отваря след оценяване на писмената работа, като името на кандидата и оценката му се вписват в протокол, който се подписва от всички членове на изпитната комисия и се предава в Инспектората на министъра на правосъдието по Закона за съдебната власт.

(5) С „издържал“ се оценява казус при получена оценка „издържал“ най-малко от трима от членовете на изпитната комисия. Всеки член на комисията оценява самостоятелно решението на казуса.

(6) При провеждането на тази част от изпита се прилагат съответно правилата на чл. 7е, ал. 3, 4, 6, 7 и 8.

Чл. 7з. (1) Резултатите от оценяването на казуса се обявяват от комисията в едноседмичен срок от датата на решаване на казуса в списък, който се публикува на интернет страницата на Министерството на правосъдието и се обявява на видно място в сградата на министерството.

(2) Отговорите на теста и казуса се публикуват на интернет страницата на Министерството на правосъдието в деня след провеждането на съответната част на изпита.

(3) Всеки кандидат има право на достъп до своята писмена работа.

Чл. 7и. (1) При оценка „неиздържал“ кандидатът има право да се яви на изпит още до три пъти.

(2) За следващо явяване на изпит се подава само писмено заявление до министъра на правосъдието, освен ако не е налице промяна в обстоятелствата по чл. 7а, ал. 1.

Чл. 7к. Вдномесечен срок от датата на обявяване на резултатите от решаването на казуса на положилите успешно изпита се издава удостоверение за правоспособност, подписано от министъра на правосъдието.

Чл. 7л. След изтичането на едногодишен срок от провеждането на изпита писмените работи на участвалите в изпита кандидати – тестове и решения на казуси, се унищожават.“

§ 4. В чл. 9, ал. 5 преди думата „Правоимащите“ се добавя „Извън случаите по чл. 7, ал. 2, т. 2 – 4“.

§ 5. В чл. 10 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1:

а) в т. 4 след думите „служебна книжка“ се добавя „или данните от единния електронен трудов запис, удостоверяващи наличието на трудов стаж, предоставени от Националната агенция за приходите по реда на Наредбата за вписване в регистъра на заетостта (приета с Постановление № 267 на Министерския съвет от 2024 г., ДВ, бр. 65 от 2024 г.)“;

б) в т. 6 думите „ал. 2“ се заменят с „ал. 3“.

2. Създава се нова ал. 2:

„(2) Когато предложението за включване в списъците на вещите лица на специалисти по чл. 7, ал. 2, т. 2 – 4 се прави от министъра на правосъдието, заявлението и документите по чл. 7а, ал. 1 се подават служебно в срок до края на март и септември на съответната година.“

3. Досегашната ал. 2 става ал. 3.

4. Досегашната ал. 3 става ал. 4 и в нея:

а) се създава т. 3а:

„3а. придобито след 1 януари 2007 г. средно образование;“

б) се създава т. 5:

„5. признатата правоспособност на лицата по чл. 7, ал. 2, т. 2 – 4.“

§ 6. В чл. 11, ал. 1 накрая се добавя „а в случаите по чл. 7, ал. 2, т. 2 – 4 – и признатата правоспособност“.

§ 7. В чл. 12 се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се нова ал. 3:

„(3) Комисиите по ал. 1 и 2 заседават два пъти годишно.“

2. Досегашните ал. 3, 4 и 5 стават съответно ал. 4, 5 и 6.

3. Досегашната ал. 6 става ал. 7 и в нея се създава изречение трето: „В случай на отказ за включване в списъка на лице по чл. 7, ал. 2, т. 2 – 4 комисията уведомява писмено и министъра на правосъдието.“

4. Досегашната ал. 7 става ал. 8.

§ 8. В чл. 14 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 след думите „се правят“ се добавя „два пъти годишно – до края на март и“.

2. Алинея 3 се изменя така:

„(3) До края на април и до края на октомври на съответната година комисиите по чл. 12, ал. 1 и 2 актуализират списъците.“

3. Алинея 4 се изменя така:

„(4) До 15 май и до 15 ноември на съответната година списъците се изпращат на министъра на правосъдието за обнародване в „Държавен вестник“ и за публикуване в интернет.“

§ 9. В чл. 15, ал. 2 думите „ал. 2“ се заменят с „ал. 3“.

§ 10. В чл. 16 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1:

а) в т. 2 думите „ал. 2“ се заменят с „ал. 3“;

б) създава се т. 8:

„8. по отношение на специалистите по чл. 7, ал. 2, т. 2 – 4 – при системно неизпълнение на задължението да повишават професионалната си квалификация.“

2. В ал. 2 след думите „заинтересовано лице“ се добавя „а по отношение на вещите лица по чл. 7, ал. 2, т. 2 – 4 – и министърът на правосъдието“.

§ 11. В чл. 38 се правят следните допълнения:

1. В ал. 3 се създава т. 6:

„6. признатата правоспособност – за специалистите по чл. 7, ал. 2, т. 2 – 4.“

2. В ал. 4:

а) в т. 5 накрая се добавя „и наличието на обстоятелства по чл. 16, ал. 1, т. 5 – 7“;

б) създава се т. 6:

„6. изпълнението на изискването по чл. 4026, ал. 2 от Закона за съдебната власт от специалистите по чл. 7, ал. 2, т. 2 – 4.“

§ 12. Създава се приложение № 1а към чл. 7а, ал. 1:

„Приложение № 1а към чл. 7а, ал. 1

ДО
МИНИСТЪРА НА ПРАВОСЪДИЕТО
ЗАЯВЛЕНИЕ

от ..... ,
(име: собствено, бащино, фамилно)
ЕГН ..... ,
Адрес: пощенски код: ..... ,
гр./с. ...., община ..... ,
район ..... , ж.к. .... ,
ул. .... ,
бл. ...., вх. ...., ет. ...., ап. .... ,
телефон за контакт: ..... ,
e-mail: ..... ,
образование: ..... ,
специалност: ..... ,
номер или електронен номер на диплома за завършено висше образование с придобита след 1 януари 2012 г. образователно-квалификационна степен „магистър“ или „бакалавър“: ..... ,
номер на удостоверение за признаване на висше образование, придобито във висши учебни заведения в чужбина след месец април 2009 г.: ..... ,
допълнителна квалификация: ..... ,
продължителност на трудовия стаж: ..... ,
стаж като вещо лице: да/не, продължителност: ..... ,
месторабота: ..... ,
заемана длъжност:.....

УВАЖАЕМИ/А ГОСПОДИН/ГОСПОЖО МИНИСТЪР,

Моля да бъде допуснат/а до изпит за признаване на правоспособност на ..... (дата), за което прилагам необходимите документи съгласно чл. 7а, ал. 1 от Наредба № Н-1 от 2023 г. за вписването, квалификацията и възнагражденията на вещите лица.

Желая да бъде включен/а в списъка на ..... съдебен район след придобиване на правоспособност.

Приложения:

1. заверено копие от диплома за завършено висше образование с придобита преди 1 януари 2012 г. образователно-квалификационна степен „магистър“ или „бакалавър“;
2. документи, удостоверяващи стажа по специалността – за лицата по чл. 7, ал. 2, т. 2 и 4: заверено копие на трудова или служебна книжка, или данните от единния електронен трудов запис, удостоверяващи наличието на трудов стаж, предоставени от Националната агенция за приходите по реда на Наредбата за вписване в регистъра на заетостта (приета с Постановление № 267 на Министерския съвет от 2024 г., ДВ, бр. 65 от 2024 г.), а за лицата със свободни професии се посочва код по БУЛСТАТ;
3. декларация, че лицето не е поставено под запрещение;
4. декларация, че лицето не е лишено от право да упражнява професия или дейност;
5. декларация, че лицето не осъществява функции по правораздаване в системата на съдебната власт;
6. декларация – съгласие на кандидата за вписването му в списъците на вещи лица, и документи, удостоверяващи стажа му и допълнителна квалификация, ако има такава;
7. разрешение за постоянно пребиваване в Република България, ако лицето не е български гражданин или гражданин на Европейския съюз, на държава – страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, или на Конфедерация Швейцария;
8. удостоверение за достъп до класифицирана информация, ако има такава;
9. свидетелство за съдимост, ако кандидатът не е български гражданин.“

Заклучителни разпоредби

§ 13. В едномесечен срок от влизане в сила на наредбата министърът на правосъдието утвърждава тематичен конспект за провеждане на изпита за правоспособност на лицата по чл. 7, ал. 2, т. 2 – 4.

§ 14. (1) Извънреден изпит за придобиване на правоспособност за специалистите по чл. 7, ал. 2, т. 2 – 4, утвърдени за вещи лица в областта на съдебните автотехнически експертизи до влизане в сила на наредбата, се провежда през месец януари 2026 г., като заявлението и приложенията към него се подават до края на месец ноември.

(2) За изпита по ал. 1 предложенията за включване на лица по чл. 7в, ал. 3 в списъците на лицата, които може да участват в изпитната комисия, може да се правят от факултетните съвети на висшите училища или съответстващите им звена в научните организации или лично от кандидатите до края на месец декември. Комисията се назначава не по-късно от десет дни преди провеждане на изпита.

§ 15. Наредбата влиза в сила от 1 ноември 2025 г., с изключение на параграф 11, който влиза в сила от 1 август 2026 г.

Министър: **Георги Георгиев**